

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)
της 11ης Νοεμβρίου 1999 *

Στην υπόθεση C-48/98,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Finanzgericht Bremen (Γερμανία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Firma Söhl & Söhlke

και

Hauptzollamt Bremen,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 49, 204 και 239 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 302, σ. 1), και 212α του κανονισμού 2913/92, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 82/97 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 17, σ. 1), καθώς και ως προς το κύρος και την ερμηνεία του άρθρου 859 και την ερμηνεία των άρθρων 900 και 905 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού 2913/92

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

(ΕΕ L 253, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1, σημείο 29, του κανονισμού (ΕΚ) 3254/94 της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 1994 (ΕΕ L 346, σ. 1),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Schintgen (εισηγητή), πρόεδρο του δευτέρου τμήματος, προεδρεύοντα του έκτου τμήματος, P. J. G. Karteyn και H. Ragnemalm, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs

γραμματέας: H. von Holstein, βοηθός γραμματέας, -

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- η Firma Söhl & Söhlke, εκπροσωπούμενη από τον H. Glashoff, σύμβουλο επί φορολογικών ζητημάτων, και τον H.-J. Stiehle, δικηγόρο Φρανκφούρτης επί του Μάιν,
- το Hauptzollamt Bremen, εκπροσωπούμενο από τον M. Tischler, Zolloberamtrat στο Hauptzollamt Bremen,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον E. Röder, Ministerialrat στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας, και τον C.-D. Quassowski, Regierungs-direktor στο ίδιο υπουργείο,
- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την D. Cooper, του Treasury Solicitor's Department, επικουρούμενη από την S. Moore, barrister,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον R. Tricot, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, και την K. Schreyer, δημόσιο υπάλληλο κράτους μέλους τελούσα στη διάθεση της Νομικής Υπηρεσίας, επικουρούμενους από τον R. Bierwagen, δικηγόρο Βρυξελλών,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Firma Söhl & Söhlke, εκπροσωπούμενης από τον H.-J. Stiehle, της Γερμανικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον W.-D. Plessing, Ministerialrat στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών, καθώς και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από την K. Schreyer, επικουρούμενη από την R. Bierwagen, κατά τη συνεδρίαση της 11ης Φεβρουαρίου 1999,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 29ης Απριλίου 1999,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με διάταξη της 2ας Δεκεμβρίου 1997, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 24 Φεβρουαρίου 1998, το Finanzgericht Bremen υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), επτά προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 49, 204 και 239 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 302, σ. 1, στο εξής: τελωνειακός κώδικας), και 212α του κανονισμού 2913/92, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 82/97 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

και του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 17, σ. 1), καθώς και ως προς το κύρος και την ερμηνεία του άρθρου 859 και την ερμηνεία των άρθρων 900 και 905 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού 2913/92 (ΕΕ L 253, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1, σημείο 29, του κανονισμού (ΕΚ) 3254/94 της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 1994 (ΕΕ L 346, σ. 1, στο εξής: κανονισμός εφαρμογής).

- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της γερμανικής επιχείρησης Firma Söhl & Söhlke (στο εξής: Söhl & Söhlke), η οποία ασχολείται με το εμπόριο ενδυμάτων, και του Hauptzollamt Bremen (στο εξής: Hauptzollamt), αναφορικά με σειρά πράξεων επιβολής φόρου σχετικά με εκτελωνισμούς που αφορούσαν την περίοδο μεταξύ Φεβρουαρίου και Δεκεμβρίου 1994.

Το κοινοτικό νομικό πλαίσιο

- 3 Το άρθρο 49 του τελωνειακού κώδικα ορίζει:

« 1. Όταν τα εμπορεύματα αποτέλεσαν αντικείμενο συνοπτικής διασάφησης πρέπει να υποβληθούν σε διατυπώσεις προκειμένου να λάβουν τελωνειακό προορισμό μέσα στις ακόλουθες προθεσμίες:

α) (...)

β) είκοσι ημέρες από την ημερομηνία κατάθεσης της συνοπτικής διασάφησης για τα εμπορεύματα που φθάνουν με άλλον τρόπο εκτός από μεταφορά διά θαλάσσης.

2. Όταν το δικαιολογούν οι περιστάσεις, η τελωνειακή αρχή μπορεί να αποφασίσει τη σύντμηση ή να εγκρίνει την παράταση των προθεσμιών που αναφέρονται στην παράγραφο 1. Η παράταση δεν μπορεί, εντούτοις, να υπερβεί τις πραγματικές ανάγκες που δικαιολογούνται από τις περιστάσεις.»

4 Το άρθρο 204, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα προβλέπει:

«Τελωνειακή οφειλή κατά την εισαγωγή γεννάται:

α) από τη μη εκτέλεση μιας από τις υποχρεώσεις τις οποίες συνεπάγεται, για εμπόρευμα υποκείμενο σε εισαγωγικούς δασμούς, η παραμονή του σε προσωρινή εναπόθεση ή η χρησιμοποίηση του τελωνειακού καθεστώτος υπό το οποίο έχει τεθεί,

ή

β) (...)

σε περιπτώσεις άλλες από εκείνες που αναφέρονται στο άρθρο 203, εκτός αν αποδειχθεί ότι οι παραλείψεις αυτές δεν είχαν πραγματικές συνέπειες για την ορθή λειτουργία της προσωρινής εναπόθεσης ή του σχετικού τελωνειακού καθεστώτος.»

5 Το άρθρο 203 του τελωνειακού κώδικα αναφέρεται στην υπεξαίρεση [απομάκρυνση] εμπορεύματος υποκείμενου σε εισαγωγικούς δασμούς από την τελωνειακή επιτήρηση.

- 6 Ο κανονισμός 82/97, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1997, προσέθεσε στον τελωνειακό κώδικα το νέο άρθρο 212α το οποίο ορίζει τα ακόλουθα:

«Όταν η τελωνειακή νομοθεσία προβλέπει ατέλεια ή απαλλαγή από εισαγωγικούς ή εξαγωγικούς δασμούς δυνάμει των άρθρων 184 έως 187, αυτή η ατέλεια ή απαλλαγή ισχύει επίσης και σε περιπτώσεις γένεσής της τελωνειακής οφειλής δυνάμει των άρθρων 202 έως 205, 210 ή 211, εφόσον η συμπεριφορά του ενδιαφερόμενου δεν ενέχει ούτε δόλιους χειρισμούς ούτε έκδηλη αμέλεια και ο ενδιαφερόμενος αποδεικνύει ότι πληρούνται οι άλλοι όροι εφαρμογής της ατέλειας ή της απαλλαγής.»

- 7 Το άρθρο 239 του τελωνειακού κώδικα ορίζει:

«1. Η επιστροφή ή η διαγραφή εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών είναι δυνατή σε περιπτώσεις διαφορετικές από εκείνες που αναφέρονται στα άρθρα 236, 237 και 238, οι οποίες:

— καθορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία της επιτροπής,

— προκύπτουν από περιστάσεις που δεν συνεπάγονται ούτε δόλο ούτε πρόδηλη αμέλεια εκ μέρους του ενδιαφερόμενου. Οι καταστάσεις στις οποίες μπορεί να εφαρμοστεί η διάταξη αυτή, καθώς και οι λεπτομέρειες της διαδικασίας που πρέπει να ακολουθείται καθορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία της επιτροπής. Η επιστροφή ή διαγραφή είναι δυνατόν να υπόκειται σε ειδικούς όρους.

2. Η επιστροφή ή η διαγραφή δασμών για τους λόγους που αναφέρονται στην παράγραφο 1, παραχωρείται κατόπιν υποβολής αιτήσεως στο αρμόδιο τελωνείο

πριν από την εκπνοή προθεσμίας δώδεκα μηνών από την ημερομηνία γνωστοποίησης του χρέους των εν λόγω δασμών στον οφειλέτη.

Ωστόσο, οι τελωνειακές αρχές μπορούν να επιτρέψουν υπέρβαση της εν λόγω προθεσμίας σε εξαιρετικές περιπτώσεις δεόντως αιτιολογημένες.»

- 8 Τα άρθρα 236, 237 και 238 του τελωνειακού κώδικα αφορούν τις περιπτώσεις στις οποίες, αντιστοίχως, οι δασμοί δεν οφείλονταν, η τελωνειακή διασάφηση έχει ακυρωθεί και τα σχετικά εμπορεύματα δεν έγιναν δεκτά από τον εισαγωγέα ως ελλαττωματικά ή μη σύμφωνα προς τους όρους της συμβάσεως.
- 9 Κατά το άρθρο 243 του τελωνειακού κώδικα:

« 1. Κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα να ασκήσει προσφυγή κατά των αποφάσεων των τελωνειακών αρχών σχετικά με την εφαρμογή της τελωνειακής νομοθεσίας οι οποίες το αφορούν άμεσα και ατομικά.

Έχει επίσης δικαίωμα να ασκήσει προσφυγή το πρόσωπο το οποίο έχει υποβάλει σχετική αίτηση στην αρμόδια τελωνειακή αρχή χωρίς όμως να επιτύχει την έκδοση απόφασης μέσα στην προθεσμία που αναφέρεται στο άρθρο 6, παράγραφος 2.

Η προσφυγή πρέπει να ασκείται στο κράτος μέλος στο οποίο ελήφθη η απόφαση ή υπεβλήθη η αίτηση για την έκδοσή της.

2. Το δικαίωμα προσφυγής μπορεί να ασκηθεί:

- α) σε πρώτο στάδιο, ενώπιον της τελωνειακής αρχής που ορίζεται για τον σκοπό αυτό από τα κράτη μέλη
- β) σε δεύτερο στάδιο, ενώπιον μιας ανεξάρτητης αρχής η οποία μπορεί να είναι μία δικαστική αρχή ή ένα ισοδύναμο ειδικευμένο όργανο σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν στα κράτη μέλη.»

10 Το άρθρο 245 του τελωνειακού κώδικα διευκρινίζει:

«Οι διατάξεις για τη θέση σε εφαρμογή της διαδικασίας της προσφυγής θεσπίζονται από τα κράτη μέλη.»

11 Κατά το άρθρο 249 του τελωνειακού κώδικα:

«1. Οι αναγκαίες διατάξεις για την εφαρμογή του παρόντος κώδικα καθώς και για την εφαρμογή του κανονισμού που αναφέρεται στο άρθρο 184, με εξαίρεση τον τίτλο VIII και με την επιφύλαξη των άρθρων 9 και 10 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2658/87, καθώς και της παραγράφου 4, θεσπίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζεται στις παραγράφους 2 και 3 τηρουμένων των διεθνών δεσμεύσεων της Κοινοότητας.

2. Ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής υποβάλλει στην εν λόγω επιτροπή σχέδιο των μέτρων που πρόκειται να ληφθούν. Η επιτροπή διατυπώνει τη γνώμη της για το

σχέδιο αυτό μέσα σε προθεσμία που μπορεί να ορίσει ο πρόεδρος ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα του θέματος. Αποφασίζει με την πλειοψηφία που προβλέπεται στο άρθρο 148, παράγραφος 2, της Συνθήκης για την έκδοση των αποφάσεων που καλείται να λάβει το Συμβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής. Κατά την ψηφοφορία στην επιτροπή, οι ψήφοι των αντιπροσώπων των κρατών μελών σταθμίζονται σύμφωνα με το προαναφερόμενο άρθρο. Ο πρόεδρος δεν λαμβάνει μέρος στην ψηφοφορία.

3. α) Η Επιτροπή θεσπίζει τα σχεδιαζόμενα μέτρα όταν είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής.

β) Όταν τα σχεδιαζόμενα μέτρα δεν είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής, ή ελλείπει γνώμης, η Επιτροπή υποβάλλει χωρίς καθυστέρηση στο Συμβούλιο πρόταση σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

γ) Εάν το Συμβούλιο δεν αποφασίσει εντός τριμήνου από την ημερομηνία υποβολής της πρότασης τα προτεινόμενα μέτρα θεσπίζονται από την Επιτροπή.

4. Οι αναγκαίες διατάξεις για την εφαρμογή των άρθρων 11, 12 και 21 θεσπίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 10 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2658/87.»

12 Στην έβδομη και όγδοη αιτιολογική σκέψη του τελωνειακού κώδικα ορίζεται:

«ότι θα πρέπει να εξασφαλιστεί η ενιαία εφαρμογή του παρόντος κώδικα και, για τον σκοπό αυτό, να προβλεφθεί κοινοτική διαδικασία για τη θέσπιση των τρόπων εφαρμογής σε κατάλληλες προθεσμίες: ότι πρέπει να συσταθεί επιτροπή τελωνεια-

κού κώδικα προκειμένου να διασφαλίζεται η στενή και αποτελεσματική συνεργασία στον τομέα αυτό μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής·

ότι κατά την έκδοση των μέτρων εφαρμογής του παρόντος κώδικα θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα αποφυγής, στο μέτρο του δυνατού, απατών ή παρατυπιών που είναι δυνατόν να επιφέρουν ζημία στον γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων».

13 Το άρθρο 859 του κανονισμού εφαρμογής ορίζει:

«Οι ακόλουθες παραλείψεις θεωρείται ότι δεν έχουν πραγματικές συνέπειες για την ορθή λειτουργία της προσωρινής εναπόθεσης ή του σχετικού τελωνειακού καθεστώτος, κατά την έννοια του άρθρου 204, παράγραφος 1, του κώδικα, εφόσον:

- δεν αποτελούν απόπειρα διαφυγής από την τελωνειακή επιτήρηση του εμπορεύματος,
- δεν προϋποθέτουν προφανή αμέλεια εκ μέρους του ενδιαφερομένου,
- έχουν διεκπεραιωθεί εκ των υστέρων όλες οι διατυπώσεις που απαιτούνται για τη διευθέτηση της κατάστασης του εμπορεύματος:

1) η υπέρβαση της προθεσμίας, εντός της οποίας τα εμπορεύματα πρέπει να έχουν λάβει έναν από τους προορισμούς που προβλέπονται στο πλαίσιο της προσω-

ρινης εναπόθεσης ή του σχετικού τελωνειακού καθεστώτος, εφόσον θα είχε χορηγηθεί παράταση της προθεσμίας, εάν είχε ζητηθεί εγκαίρως·

- 2) όταν πρόκειται για εμπορεύματα υπό καθεστώς διαμετακόμισης, η υπέρβαση της προθεσμίας προσκόμισης των εν λόγω εμπορευμάτων στο τελωνείο προορισμού, εφόσον αυτή πραγματοποιήθηκε σε μεταγενέστερο χρόνο·
- 3) όταν πρόκειται για εμπορεύματα που έχουν τεθεί υπό προσωρινή εναπόθεση ή υπό το καθεστώς τελωνειακής αποταμίευσης, η υποβολή των εν λόγω εμπορευμάτων σε εργασίες χωρίς την προηγούμενη άδεια των τελωνειακών υπηρεσιών, εφόσον οι εργασίες αυτές θα είχαν επιτραπεί εάν είχε υποβληθεί σχετική αίτηση·
- 4) όταν πρόκειται για εμπορεύματα που έχουν υπαχθεί στο καθεστώς προσωρινής εισαγωγής, η χρησιμοποίηση των εμπορευμάτων αυτών υπό συνθήκες άλλες από αυτές που προβλέπονται στην άδεια, εφόσον η χρησιμοποίηση αυτή θα είχε επιτραπεί, υπό το ίδιο καθεστώς αν είχε υποβληθεί σχετική αίτηση·
- 5) όταν πρόκειται για εμπορεύματα υπό προσωρινή εναπόθεση ή που έχουν υπαχθεί σε κάποιο τελωνειακό καθεστώς, η μη εγκεκριμένη μετακίνησή τους εφόσον αυτά μπορούν να προσκομιστούν στις τελωνειακές αρχές που θα το ζητήσουν·
- 6) όταν πρόκειται για εμπορεύματα υπό προσωρινή εναπόθεση ή που έχουν υπαχθεί σε κάποιο τελωνειακό καθεστώς, η έξοδος από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας των εμπορευμάτων αυτών ή η είσοδός τους σε ελεύθερη ζώνη ή ελεύθερη αποθήκη, χωρίς να έχουν τηρηθεί οι αναγκαίες διατυπώσεις·
- 7) όταν πρόκειται για εμπορεύματα που έχουν υποβληθεί σε ευνοϊκή δασμολογική μεταχείριση λόγω του ειδικού τους προορισμού, η εκχώρησή τους, χωρίς σχετική

κοινοποίηση στις τελωνειακές υπηρεσίες, χωρίς να έχουν προσλάβει αυτά τον προβλεπόμενο προορισμό, εφόσον:

α) η λογιστική αποθήκης που τηρεί ο εκχωρητής, αναφέρει την εκχώρηση αυτή

και

β) ο εκδοχέυς είναι δικαιούχος άδειας που αφορά το συγκεκριμένο εμπόρευμα.»

14 Κατά το άρθρο 860 του κανονισμού εφαρμογής:

«Οι τελωνειακές αρχές θεωρούν ότι η τελωνειακή οφειλή γεννάται σύμφωνα με το άρθρο 204, παράγραφος 1, του κώδικα, εκτός αν το πρόσωπο που ενδέχεται να είναι οφειλέτης αποδείξει ότι πληρούνται οι όροι του άρθρου 859.»

15 Το άρθρο 899 του κανονισμού εφαρμογής προβλέπει ότι, «όταν η τελωνειακή αρχή απόφασης, στην οποία υποβάλλεται η αίτηση επιστροφής ή διαγραφής που αναφέρεται στο άρθρο 239, παράγραφος 2, του κώδικα διαπιστώνει:

— ότι οι λόγοι που προβάλλονται για την υποστήριξη της αίτησης αυτής αντιστοιχούν σε μια από τις περιπτώσεις που περιγράφονται στα άρθρα 900 έως 903

και δεν συνεπάγονται προφανή αμέλεια ή δόλο εκ μέρους του ενδιαφερομένου, εγκρίνει την επιστροφή ή τη διαγραφή του ποσού των σχετικών εισαγωγικών δασμών.

Με τον όρο “ενδιαφερόμενος” νοείται το ή τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 878 παράγραφος 1, καθώς και, ενδεχομένως, κάθε άλλο πρόσωπο που έχει παρέμβει κατά τη διεκπεραίωση των τελωνειακών διατυπώσεων που συνδέονται με τα συγκεκριμένα εμπορεύματα ή που έχει δώσει τις απαραίτητες οδηγίες για τη διεκπεραίωση των ανωτέρω διατυπώσεων,

- ότι οι λόγοι που προβάλλονται για την υποστήριξη της αίτησης αυτής αντιστοιχούν σε μια από τις περιπτώσεις που περιγράφονται στο άρθρο 904, δεν εγκρίνει την επιστροφή ή τη διαγραφή του ποσού των σχετικών εισαγωγικών δασμών.»

- 16 Το άρθρο 900, παράγραφος 1, στοιχείο ξ', του κανονισμού εφαρμογής, το οποίο προστέθηκε από 1ης Ιανουαρίου 1994 με το άρθρο 1, σημείο 29, του κανονισμού 3254/94, ορίζει:

«Η επιστροφή ή διαγραφή εισαγωγικών δασμών εγκρίνεται όταν:

(...)

- ξ) η τελωνειακή οφειλή γεννάται με άλλο τρόπο από αυτούς που αναφέρονται στο άρθρο 201 του τελωνειακού κώδικα και εφόσον ο ενδιαφερόμενος μπορεί να προσκομίσει πιστοποιητικό καταγωγής, πιστοποιητικό κυκλοφορίας, παραστατικό εσωτερικής κοινοτικής διαμετακόμισης ή κάθε άλλο κατάλληλο έγγραφο με το οποίο πιστοποιείται ότι τα εισαγόμενα εμπορεύματα θα

μπορούσαν, αν είχαν διασαφηστεί για θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία, να έχουν τύχει κοινοτικής μεταχείρισης ή δασμολογικής προτιμησιακής μεταχείρισης, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι άλλοι όροι του άρθρου 890.»

- 17 Κατά το άρθρο 905, παράγραφος 1, του κανονισμού εφαρμογής:

«Όταν η τελωνειακή αρχή απόφασης, στην οποία έχει υποβληθεί αίτηση επιστροφής ή διαγραφής βάσει του άρθρου 239 παράγραφος 2 του κώδικα, δεν είναι σε θέση να αποφασίσει, με βάση το άρθρο 899, και η αίτηση συνοδεύεται από αποδεικτικά στοιχεία που μπορούν να αποτελέσουν ειδική κατάσταση που προκύπτει από περιστάσεις για τις οποίες δεν υπήρξε δόλος ή προφανής αμέλεια εκ μέρους του ενδιαφερομένου, το κράτος μέλος, στο οποίο υπάγεται η αρχή, διαβιβάζει το φάκελο στην Επιτροπή για να ληφθεί απόφαση σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπουν τα άρθρα 906 έως 909.

Ο όρος “ενδιαφερόμενος” θεωρείται ότι έχει την έννοια που έχει και στο άρθρο 899.

Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, η τελωνειακή αρχή απόφασης απορρίπτει την αίτηση.»

- 18 Στη δέκατη τέταρτη και δέκατη πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 3254/94 ορίζεται:

«ότι το άρθρο 890 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 προβλέπει την επιστροφή ή τη διαγραφή των δασμών κατά την εισαγωγή εμπορευμάτων που μπορούν να τύχουν

κοινοτικής ή προτιμησιακής δασμολογικής μεταχείρισης στην περίπτωση που η τελωνειακή οφειλή γεννάται με τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία:

«...ότι υπάρχουν επίσης περιπτώσεις κατά τις οποίες η τελωνειακή οφειλή γεννάται με άλλο τρόπο από τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία και για τις οποίες επίσης ο εισαγωγέας μπορεί να προσκομίσει έγγραφο που του επιτρέπει να τύχει τέτοιας προτιμησιακής μεταχείρισης: ότι στην περίπτωση που δεν υπάρχει προφανής δόλος ή αμέλεια, η υποχρέωση, στις περιπτώσεις αυτές, καταβολής των δασμών φαίνεται δυσανάλογη σε σχέση με τη προστασία που παρέχει το κοινό δασμολόγιο».

Η διαφορά της κύριας δίκης

- 19 Η Söhl & Söhlke πραγματοποιεί εισαγωγές υπό καθεστώς παθητικής τελειοποίησης και επανεξάγει μερικώς μη κοινοτικά εμπορεύματα εισαχθέντα στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας. Το 1994 μη κοινοτικά εμπορεύματα προωθήθηκαν, υπό καθεστώς διαμετακομίσεως, κανονικώς προς τη Βρέμη, προσκομίστηκαν στο Hauptzollamt και παρέμειναν υπό καθεστώς προσωρινής εναπόθεσης στις εγκαταστάσεις της Söhl & Söhlke.
- 20 Τον Αύγουστο του 1993, η Söhl & Söhlke δήλωσε στο Hauptzollamt ότι δεν είχε ακόμα ολοκληρώσει τη μηχανοργάνωση των τελωνειακής φύσεως λογιστικών στοιχείων της, η οποία θα καθιστούσε δυνατό τον ταχύτερο εκτελωνισμό, αδυνατούσα έτσι να τηρεί την προθεσμία των είκοσι ημερών που προβλέπει το άρθρο 49, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα όσον αφορά τον εκτελωνισμό.
- 21 Τον Ιανουάριο του 1994, το Hauptzollamt ενημέρωσε τη Söhl & Söhlke ότι, λαμβανομένης υπόψη της θέσεως σε ισχύ του τελωνειακού κώδικα από 1ης Ιανουαρίου

1994, δεν θα την ειδοποιούσε πλέον σε περίπτωση εκπνοής των προθεσμιών που αφορούν εμπορεύματα υπό εναπόθεση στις εγκαταστάσεις της. Παράλληλα ενημέρωσε τη Söhl & Söhlke για τη γένεση τελωνειακής οφειλής κατά την εισαγωγή βάσει του άρθρου 204, παράγραφος 1, στοιχείο α', του τελωνειακού κώδικα, σε συνδυασμό με το άρθρο 49 του τελωνειακού κώδικα.

- 22 Από τα μέσα Φεβρουαρίου έως το τέλος του 1994, η Söhl & Söhlke υπερέβαινε κατά κανόνα τις προθεσμίες που τάσσονταν προκειμένου να δοθεί στα εμπορεύματα τελωνειακός προορισμός. Με επιστολή της 12ης Οκτωβρίου 1994, το Hauptzollamt ενημέρωσε τη Söhl & Söhlke για τις συνέπειες αυτής της συμπεριφοράς, όσον αφορά τις τελωνειακές οφειλές, και την κάλεσε να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους δεν τηρούσε τις προθεσμίες. Η Söhl & Söhlke δεν απάντησε στην επιστολή αυτή, υπέβαλε όμως, στη συνέχεια, σειρά αιτήσεων παρατάσεως της προθεσμίας, επικαλούμενη τη σημαντική και απρόβλεπτη καθυστέρηση των εργασιών που προκάλεσε η μηχανοργάνωση του λογιστηρίου της και η απουσία λόγω ασθένειας μελών του προσωπικού της. Το Hauptzollamt με απόφαση της 20ής Δεκεμβρίου 1994 απέρριψε πολλές από τις αιτήσεις αυτές.
- 23 Μεταξύ 20ής Οκτωβρίου 1994 και 15ης Φεβρουαρίου 1995, το Hauptzollamt εξέδωσε 125 πράξεις επιβολής φόρου στηριζόμενες στο άρθρο 204, παράγραφος 1, στοιχείο α', του τελωνειακού κώδικα, οι οποίες αφορούσαν εκτελωνισμούς πραγματοποιηθέντες μεταξύ Φεβρουαρίου και Δεκεμβρίου 1994.
- 24 Η Söhl & Söhlke άσκησε διοικητική ένσταση κατά του συνόλου των πράξεων επιβολής φόρου υποστηρίζοντας, κατ' ουσίαν, ότι δεν είχε γεννηθεί καμία τελωνειακή οφειλή δυνάμει του άρθρου 204, παράγραφος 1, στοιχείο α', του τελωνειακού κώδικα, διότι οι παραλείψεις της δεν είχαν πραγματικές συνέπειες για την ορθή λειτουργία της προσωρινής εναπόθεσης ή του σχετικού τελωνειακού καθεστώτος. Επικουρικώς, ζήτησε, δυνάμει του άρθρου 239 του τελωνειακού κώδικα, σε συνδυασμό με το άρθρο 900, παράγραφος 1, στοιχείο ξ', του κανονισμού εφαρμογής, την επιστροφή των καταβληθέντων εισαγωγικών δασμών.
- 25 Με δύο αποφάσεις της 23ης Μαΐου 1995, το Hauptzollamt απέρριψε τις διοικητικές ενστάσεις της Söhl & Söhlke, καθώς και το επικουρικό αίτημά της για επιστροφή των

δασμών· με απόφαση της 12ης Μαΐου 1997, απέρριψε τη διοικητική ένσταση της Söhl & Söhlke κατά της αρνήσεώς της να επιστρέψει τους δασμούς.

- 26 Τον Ιούνιο του 1995 η Söhl & Söhlke άσκησε προσφυγή ενώπιον του Finanzgericht με αίτημα την ακύρωση των δασμών που επιβλήθηκαν με την απόφαση της 23ης Μαΐου 1995, η οποία εκδόθηκε σε απάντηση των διοικητικών της ενστάσεων κατά των πράξεων επιβολής φόρου. Τον Ιούνιο του 1997 άσκησε ενώπιον του ίδιου δικαστηρίου προσφυγή κατά της αποφάσεως της 12ης Μαΐου 1997 περί απορρίψεως της διοικητικής της ενστάσεως κατά της αποφάσεως με την οποία απορρίφθηκε το αίτημά της για επιστροφή των δασμών.
- 27 Το Finanzgericht Bremen διέταξε την ένωση των δύο υποθέσεων και αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Περιλαμβάνεται στο άρθρο 859 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου περί θεσπίσεως του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ 1993, L 253, σ. 1), μία εγκύριως θεσπισθείσα και πλήρης ρύθμιση περί παραλείψεων, κατά την έννοια του άρθρου 204, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ 1992, L 302, σ. 1), οι οποίες “δεν έχουν πραγματικές συνέπειες για την ορθή λειτουργία της προσωρινής εναπόθεσης ή του σχετικού τελωνειακού καθεστώτος”;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

α) Κωλύεται το επιληφθέν δικαστήριο να εξετάσει αυτοδικαίως αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για παράταση της προθεσμίας κατά το άρθρο 859, σημείο 1,

του κανονισμού 2454/93 στην περίπτωση που υποβλήθηκε εμπροθέσμως σχετικό αίτημα, όταν αίτημα για παράταση της προθεσμίας έχει απορριφθεί από τις τελωνειακές αρχές με απόφαση η οποία δεν δύναται πλέον να προσβληθεί;

β) Μπορεί το αίτημα για παράταση της προθεσμίας — αντί να αναφέρεται χωριστά για κάθε μία από τις διασαφήσεις που περιλαμβάνονται σε σχετικό κατάλογο — να αναφέρεται συνολικά σε όλες τις διασαφήσεις μιας ορισμένης χρονικής περιόδου (η οποία στην προκειμένη περίπτωση εκτείνεται σε αρκετούς μήνες), προβαλλομένης ως δικαιολογίας για την αιτούμενη παράταση της υπάρξεως κατά τη χρονική αυτή περίοδο ειδικών προβλημάτων λειτουργίας της επιχειρήσεως (π.χ. αιφνίδια ασθένεια υπαλλήλων ή απουσία τους λόγω αδείας, πρόσληψη νέου προσωπικού, προβλήματα εφαρμογής νέου ηλεκτρονικού συστήματος για τη διεκπεραίωση των τελωνειακών διατυπώσεων, υπερβολικές δαπάνες καταχώρισης κατά την παθητική τελειοποίηση, στην οποία θα έπρεπε να προβαίνουν οι τελωνειακές αρχές), χωρίς να συντρέχει προφανής αμέλεια κατά το άρθρο 859, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 2454/93;

3) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

Μπορεί να γίνει δεκτό ότι η μη έγκαιρη εκπλήρωση της υποχρεώσεως καθορισμού τελωνειακού προορισμού για τα εμπορεύματα, σε μια σειρά περιπτώσεων, συνιστά παράλειψη η οποία “δεν έχει πραγματικές συνέπειες για την ορθή λειτουργία της προσωρινής εναπόθεσης ή του σχετικού τελωνειακού καθεστώτος”, στην περίπτωση που ορίστηκε τελωνειακός προορισμός για τα οικεία εμπορεύματα μετά την πάροδο της προθεσμίας, χωρίς να έχει δικαιολογηθεί

παράταση της προθεσμίας κατά το άρθρο 49, παράγραφος 2, του τελωνειακού κώδικα;

- 4) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο ερώτημα 2β ή στο ερώτημα 3:

Εφαρμόζεται το άρθρο 900, παράγραφος 1, στοιχείο ξ', του κανονισμού 2454/93, το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 1, σημείο 29, του κανονισμού (ΕΚ) 3254/94 της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 1994 (ΕΕ 1994, L 346, σ. 1), εκτός από την περίπτωση της δασμολογικής προτιμησησικής μεταχείρισης ή της κοινοτικής μεταχείρισης, επίσης στην περίπτωση χορηγήσεως άλλων δασμολογικών ελαφρύνσεων;

- 5) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο τέταρτο ερώτημα:

Υποχρεούνται οι τελωνειακές αρχές και τα δικαστήρια, στην περίπτωση αιτήσεως επιστροφής δασμών, να εξετάζουν αυτοδικαίως αν συντρέχουν όλες οι σχετικές προϋποθέσεις επιστροφής, ακόμα και στην περίπτωση που ο αιτών ρητώς στηρίζει το αίτημα επιστροφής σε μία μόνο εκ του νόμου προβλεπόμενη προϋπόθεση, έτσι ώστε στην προκειμένη περίπτωση να πρέπει επίσης να εξεταστεί αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 239, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του τελωνειακού κώδικα, σε συνδυασμό με το άρθρο 905, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, του κανονισμού 2454/93, αναφορικά με διασαφήσεις για υπαγωγή στο καθεστώς ελεύθερης κυκλοφορίας, ως προς τις οποίες έχουν υποβληθεί έγκυρα πιστοποιητικά κυκλοφορίας εμπορευμάτων τύπου EUR.1, ή πιστοποιητικά καταγωγής τύπου A, και ως προς τις οποίες προβλέπεται πλήρης ή μερική απαλλαγή από τις εισαγωγικές επιβαρύνσεις για επανεισαγόμενα προϊόντα προοριζόμενα για παθητική τελειοποίηση (διαφορική δασμολογική επιβάρυνση) ή για επανεισαγόμενα προϊόντα μετά τη βελτίωσή τους;

- 6) Σε περίπτωση που συντρέχουν οι προϋποθέσεις επιστροφής που προβλέπει το άρθρο 900, παράγραφος 1, στοιχείο ξ', του κανονισμού 2454/93, μπορεί κατά κανόνα να θεωρείται ότι ο ενδιαφερόμενος ενήργησε χωρίς πρόθεση απάτης ή χωρίς προφανή αμέλεια;

- 7) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο έκτο ερώτημα και/ή αρνητικής απαντήσεως στο τέταρτο ερώτημα:

Το περιεχόμενο της έννοιας “πρόδηλη αμέλεια” του άρθρου 239, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του τελωνειακού κώδικα πρέπει να προσδιορίζεται λαμβανομένων υπόψη αντικειμενικών ή (επίσης) υποκειμενικών στοιχείων, είναι δε η έννοια αυτή ομοίου περιεχομένου με την έννοια “προφανής αμέλεια” του άρθρου 859, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 2454/93 και με την έννοια “πρόδηλη αμέλεια” του άρθρου 212α του τελωνειακού κώδικα μπορεί δε να θεωρηθεί ότι δεν συντρέχει “πρόδηλη αμέλεια” κατά το άρθρο 239 του τελωνειακού κώδικα στην περίπτωση που οφείλονται εισαγωγικοί δασμοί κατά το άρθρο 204, παράγραφος 1, στοιχείο α', επειδή παραβιάστηκε κατά πολλούς μήνες, για λόγους που ενδεικτικά αναφέρονται στο ερώτημα 2β, η προθεσμία που προβλέπει το άρθρο 49, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα, δεν συντρέχουν δε προϋποθέσεις για παράταση της προθεσμίας, ώστε να συντρέχει επίσης προφανής αμέλεια κατά το άρθρο 859, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 2454/93;»

- 28 Προκαταρκτικώς, σημειώνεται ότι κρίνεται σκόπιμο να εξεταστεί το τρίτο ερώτημα μετά το πρώτο και να δοθεί απάντηση στο έβδομο ερώτημα μετά το δεύτερο.

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 29 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ερωτά ουσιαστικώς αν το άρθρο 859 του κανονισμού εφαρμογής θεσπίζει εγκύρως σύστημα που να ρυθμίζει εξαντλητικώς τις παραλείψεις κατά την έννοια του άρθρου 204, παράγραφος 1, του

τελωνειακού κώδικα, οι οποίες «δεν έχουν πραγματικές συνέπειες για την ορθή λειτουργία της προσωρινής εναπόθεσης ή του σχετικού τελωνειακού καθεστώτος».

- 30 Η Söhl & Söhlke και η Γερμανική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή δεν διέθετε επαρκή νομική βάση προκειμένου να απαριθμήσει εξαντλητικώς, στον κανονισμό εφαρμογής, τις περιπτώσεις που δύναται να καλύψει η επιφύλαξη του άρθρου 204, παράγραφος 1, in fine, του τελωνειακού κώδικα.
- 31 Αντιθέτως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι με τα άρθρα 204 και 249 του τελωνειακού κώδικα το Συμβούλιο της παρέσχε επαρκή νομική βάση προκειμένου να θεσπίσει, με τη σύμφωνη γνώμη της επιτροπής τελωνειακού κώδικα (στο εξής: επιτροπή), εξαντλητικούς κανόνες, όπως αυτοί που περιέχει το άρθρο 859 του κανονισμού εφαρμογής. Κατά την άποψή της, η επίτευξη του σκοπού της ενιαίας εφαρμογής του τελωνειακού κώδικα σε όλα τα κράτη μέλη καθιστούσε αναγκαία τη θέσπιση αυτής της εξαντλητικής ρυθμίσεως.
- 32 Επιβάλλεται σχετικώς να τονιστεί, κατ' αρχάς, ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, στην περίπτωση που διάταξη της Συνθήκης ΕΚ, όπως το άρθρο 28 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποίησης, άρθρο 26 ΕΚ), βάσει της οποίας κυρίως εκδόθηκε ο τελωνειακός κώδικας, παρέχει κατ' αρχήν αρμοδιότητα στο Συμβούλιο να θεσπίσει, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, τους κανόνες σε συγκεκριμένο τομέα, τα άρθρα 145 και 155 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρα 202 ΕΚ και 211 ΕΚ) επιτρέπουν στο Συμβούλιο να αναθέτει στην Επιτροπή, με τις πράξεις που εκδίδει, τις αρμοδιότητες εκτελέσεως των κανόνων που θεσπίζει. Το άρθρο 145 προβλέπει, πάντως, ότι το Συμβούλιο μπορεί, σε ειδικές περιπτώσεις, να επιφυλάσσεται να ασκεί το ίδιο τις εν λόγω αρμοδιότητες (βλ. μεταξύ άλλων, στον γεωργικό τομέα, απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 1992, C-240/90, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-5383, σκέψη 35).
- 33 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, αφενός, το Συμβούλιο, στο άρθρο 204 του τελωνειακού κώδικα, δεν επιφύλαξε στον εαυτό του την αρμοδιότητα καθορισμού, κατά τρόπο εξαντλητικό, των κατηγοριών παραλείψεων στις οποίες αναφέρεται το εν

λόγω άρθρο και, αφετέρου, ανέθεσε στην Επιτροπή, με το άρθρο 249 του τελωνειακού κώδικα, την αποστολή θεσπίσεως, σύμφωνα με υποχρεωτική διαδικασία προβλέπουσα στενή σύμπραξη της επιτροπής, τις «αναγκαίες διατάξεις για την εφαρμογή του (...) [τελωνειακού] κώδικα», πλην ορισμένων ειδικών διατάξεων στις οποίες δεν περιλαμβάνεται το άρθρο 204.

- 34 Στη συνέχεια, επιβάλλεται να τονιστεί ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, εφόσον το Συμβούλιο καθόρισε με τον βασικό κανονισμό του τους ουσιαστικούς κανόνες του ρυθμιζόμενου θέματος, μπορεί να μεταβιβάσει στην Επιτροπή τη γενική εξουσία θεσπίσεως των σχετικών λεπτομερειών εφαρμογής χωρίς να πρέπει να διευκρινίσει τα ουσιαστικά στοιχεία των ανατιθεμένων αρμοδιοτήτων και ότι, για να συμβεί αυτό, μια διατυπωθείσα κατά τρόπο γενικό διάταξη παρέχει επαρκή βάση εξουσιοδότησεως (βλ., μεταξύ άλλων, στον γεωργικό τομέα, προαναφερθείσα απόφαση Γερμανία κατά Επιτροπής, σκέψη 41).
- 35 Επιβάλλεται επίσης η διαπίστωση ότι το άρθρο 249 του τελωνειακού κώδικα συνιστά επαρκή βάση εξουσιοδότησεως επιτρέπουσα στην Επιτροπή να καθορίσει τις λεπτομέρειες εφαρμογής του τελωνειακού κώδικα και, ιδίως, του άρθρου 204.
- 36 Τέλος, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η Επιτροπή μπορεί να λαμβάνει όλα τα αναγκαία ή πρόσφορα εκτελεστικά μέτρα για να θέσει σε εφαρμογή τη βασική ρύθμιση, αρκεί τα λαμβανόμενα μέτρα να μην αντίκεινται προς τη ρύθμιση αυτή ή προς τους εκτελεστικούς κανόνες του Συμβουλίου (βλ., μεταξύ άλλων, στον γεωργικό τομέα, αποφάσεις της 15ης Μαΐου 1984, 121/83, Zuckerfabrik Franken, Συλλογή 1984, σ. 2039, σκέψη 13· της 17ης Οκτωβρίου 1995, C-478/93, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. I-3081, σκέψη 31, και της 4ης Φεβρουαρίου 1997, C-9/95, C-23/95 και C-156/95, Βέλγιο και Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. I-645, σκέψη 37).
- 37 Επιβάλλεται συνεπώς να εξεταστεί αν το εξαντλητικού χαρακτήρα σύστημα που θεσπίστηκε με το άρθρο 859 του κανονισμού εφαρμογής είναι αναγκαίο ή χρήσιμο για την εφαρμογή του τελωνειακού κώδικα και αν αντιβαίνει προς αυτόν.

- 38 Επιβάλλεται σχετικώς η διαπίστωση, πρώτον, ότι, εφόσον ούτε το άρθρο 204 ούτε άλλη διάταξη του τελωνειακού κώδικα δεν αποκλείει τη δυνατότητα να θεσπίσει η Επιτροπή εξαντλητικούς κανόνες σχετικά με τις παραλείψεις οι οποίες «δεν έχουν πραγματικές συνέπειες για την ορθή λειτουργία της προσωρινής εναπόθεσης ή του σχετικού τελωνειακού καθεστώτος», το εξαντλητικό χαρακτήρα σύστημα που προβλέπει το άρθρο 859 του κανονισμού εφαρμογής δεν αντιβαίνει προς τον τελωνειακό κώδικα.
- 39 Δεύτερον, από την έβδομη και όγδοη αιτιολογική σκέψη του προομίου του τελωνειακού κώδικα προκύπτει ότι σκοπός του Συμβουλίου είναι, πρώτον, «η εξασφάλιση της ενιαίας εφαρμογής» του κώδικα σε όλα τα κράτη μέλη, προβλέποντας ειδική διαδικασία για τη θέσπιση των λεπτομερειών εφαρμογής εντός ευλόγων προθεσμιών και, αφετέρου, η προσπάθεια αποφυγής, «κατά την έκδοση των μέτρων εφαρμογής» του τελωνειακού κώδικα, «των απατών ή παρατυπιών που είναι δυνατόν να επιφέρουν ζημία στον γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων».
- 40 Έχοντας υπόψη αυτούς τους σκοπούς και την ανάγκη διασφάλισης της ίσης μεταχειρίσεως όλων των επιχειρηματιών σε όλα τα κράτη μέλη, το άρθρο 859 του κανονισμού εφαρμογής, καθόσον διασφαλίζει την ενιαία εφαρμογή αυτής της διάταξης του τελωνειακού κώδικα σε όλα τα κράτη μέλη, πρέπει να θεωρηθεί όχι μόνο χρήσιμο, αλλά και αναγκαίο για την εφαρμογή της βασικής ρυθμίσεως.
- 41 Εξάλλου, εφόσον, κατά την πέμπτη αιτιολογική σκέψη του προομίου του κανονισμού εφαρμογής, «τα μέτρα που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής», επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τηρήθηκε το άρθρο 249 του τελωνειακού κώδικα, που καθορίζει τη διαδικασία εκδόσεως του κανονισμού εφαρμογής, και ότι ο εν λόγω κανονισμός εκδόθηκε εγκύρως.
- 42 Συνεπώς, η εναντίωση που προέβαλαν η Söhl & Söhlke και η Γερμανική Κυβέρνηση δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

- 43 Βάσει των ανωτέρω, η απάντηση που πρέπει να δοθεί στο πρώτο ερώτημα είναι ότι το άρθρο 859 του κανονισμού εφαρμογής εγκύρως θεσπίζει σύστημα το οποίο διέπει εξαντλητικώς τις παραλείψεις, κατά την έννοια του άρθρου 204, παράγραφος 1, στοιχείο α', του τελωνειακού κώδικα, οι οποίες «δεν έχουν πραγματικές συνέπειες για την ορθή λειτουργία της προσωρινής εναπόθεσης ή του σχετικού τελωνειακού καθεστώτος».

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 44 Ενόψει της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα, παρέλκει απάντηση στο τρίτο ερώτημα.

Επί του εβδόμου ερωτήματος

- 45 Με το έβδομο ερώτημά του το αιτούν δικαστήριο ερωτά ουσιαστικώς, πρώτον, αν οι όροι *offenkundige Fahrlässigkeit*, *offensichtliche Fahrlässigkeit* και *grobe Fahrlässigkeit*, που χρησιμοποιούνται στο γερμανικό κείμενο των άρθρων 212α του τελωνειακού κώδικα, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 82/97, 239 του τελωνειακού κώδικα και 859 του κανονισμού εφαρμογής, που αντιστοιχούν στον γαλλικό όρο *négligence manifeste* (προφανής αμέλεια), έχουν την ίδια έννοια. Δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο ερωτά ποια είναι τα κριτήρια βάσει των οποίων πρέπει να εκτιμάται αν υπάρχει προφανής αμέλεια κατά την έννοια του άρθρου 239 του τελωνειακού κώδικα. Τέλος, ερωτά αν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι δεν υφίσταται προφανής αμέλεια *offensichtliche Fahrlässigkeit* (στο ελληνικό κείμενο πρόδηλη αμέλεια), κατά την έννοια του άρθρου 239, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του τελωνειακού κώδικα, στην περίπτωση κατά την οποία η μη τήρηση της τασσομένης με το άρθρο 49, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα προθεσμίας, η οποία θεωρείται ότι συνιστά προφανή αμέλεια (*grobe Fahrlässigkeit*), κατά την έννοια του άρθρου 859, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού εφαρμογής, είχε ως αποτέλεσμα τη

γένεση τελωνειακής οφειλής σύμφωνα με το άρθρο 204, παράγραφος 1, στοιχείο α', του τελωνειακού κώδικα.

Επί του πρώτου και τρίτου σκέλους του εβδόμου ερωτήματος

- 46 Όσον αφορά το πρώτο σκέλος του ερωτήματος, επιβάλλεται, αφενός, να τονιστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η ανάγκη ομοιόμορφης ερμηνείας των κοινοτικών κανονισμών αποκλείει, σε περίπτωση αμφιβολίας, να λαμβάνεται μεμονωμένα υπόψη το κείμενο μιας διατάξεως, αλλ' αντιθέτως απαιτεί να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται υπό το πρίσμα των κειμένων στις άλλες επίσημες γλώσσες (βλ. σχετικά απόφαση της 2ας Απριλίου 1998, C-296/95, EMU Tabac κ.λπ., Συλλογή 1998, σ. I-1605, σκέψη 36).
- 47 Αφετέρου, πρέπει να τονιστεί, όπως υπογράμμισε και ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 72 και 73 των προτάσεών του, ότι, αντιθέτως προς το γερμανικό κείμενο, όπου τα άρθρα 239, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του τελωνειακού κώδικα και 899, πρώτη περίπτωση, και 905, παράγραφος 1, του κανονισμού εφαρμογής υπάρχει ο όρος *offensichtliche Fahrlässigkeit*, ενώ στο άρθρο 859, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού εφαρμογής υπάρχει ο όρος *grobe Fahrlässigkeit*, στο δε άρθρο 212α του τελωνειακού κώδικα, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 82/97, ο όρος *offenkundige Fahrlässigkeit*, στο γαλλικό, δανικό, ιταλικό, πορτογαλικό και ισπανικό κείμενο χρησιμοποιείται ο ίδιος όρος σε όλες αυτές τις διατάξεις. Όσον αφορά τις άλλες γλώσσες, σε ορισμένες χρησιμοποιούνται δύο όροι, σε άλλες τρεις και σε άλλες τέσσερις, όχι όμως στα ίδια σημεία.
- 48 Επομένως, όπως υπογραμμίζει ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 73 των προτάσεών του, από τη σύγκριση όλων των γλωσσικών αποδόσεων των σχετικών διατάξεων προκύπτει ότι δεν χρησιμοποιείται κατά τρόπο συστηματικό ένας όρος για τον χαρακτηρισμό της αμέλειας. Συνεπώς, ο νομοθέτης δεν επιδίωκε την επίτευξη ενός ειδικού σκοπού χρησιμοποιώντας διαφορετικούς όρους στη γερμανική γλώσσα.

Επομένως, πρέπει να θεωρηθεί ότι οι χαρακτηρίζοντες την αμέλεια όροι, όπως χρησιμοποιούνται στη σχετική ρύθμιση, έχουν όλοι μία και την αυτή έννοια και πρέπει να θεωρηθούν ως αφορώντες την προφανή αμέλεια (στη γερμανική γλώσσα την *offensichtliche Fahrlässigkeit*).

- 49 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι οι όροι που χρησιμοποιούνται στο γερμανικό κείμενο των άρθρων 212α του τελωνειακού κώδικα, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 82/97, 239 του τελωνειακού κώδικα και 859 του κανονισμού εφαρμογής προς χαρακτηρισμό της αμέλειας έχουν μία και την αυτή έννοια. Στο γερμανικό κείμενο οι όροι αυτοί πρέπει να θεωρηθούν ως αφορώντες την *offensichtliche Fahrlässigkeit* (προφανή αμέλεια).
- 50 Όσον αφορά το τρίτο σκέλος του εβδόμου ερωτήματος, πρέπει να τονιστεί ότι, εφόσον χρησιμοποιείται η ίδια έννοια της προφανούς αμέλειας στα άρθρα 859, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού εφαρμογής και 239, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του τελωνειακού κώδικα, είναι αδύνατον να συναχθεί το συμπέρασμα ότι δεν υφίσταται προφανής αμέλεια κατά την έννοια του άρθρου 239, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του τελωνειακού κώδικα στην περίπτωση κατά την οποία η τελωνειακή οφειλή γεννάται σύμφωνα με το άρθρο 204, παράγραφος 1, στοιχείο α', του τελωνειακού κώδικα, λόγω συμπεριφοράς συνιστώσας προφανή αμέλεια κατά την έννοια του άρθρου 859, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού εφαρμογής.

Επί του δευτέρου σκέλους του εβδόμου ερωτήματος

- 51 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του εβδόμου ερωτήματος, πρέπει κατ' αρχάς να υπομνηστεί ότι, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 46 έως 49 της παρούσας αποφάσεως, το άρθρο 239, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του τελωνειακού κώδικα

και οι λοιπές διατάξεις του τελωνειακού κώδικα ή του κανονισμού εφαρμογής, που αποτελούν αντικείμενο της παρούσας αποφάσεως, παραπέμπουν στην ίδια έννοια της «προφανούς αμέλειας».

- 52 Επιβάλλεται εν συνεχεία να τονιστεί ότι η επιστροφή ή η διαγραφή εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών, που παρέχονται υπό ορισμένες προϋποθέσεις και σε ειδικώς προβλεπόμενες περιπτώσεις, συνιστούν εξαίρεση από το κανονικό σύστημα εισαγωγών και εξαγωγών και ότι, κατά συνέπεια, οι προβλέπουσες μια τέτοια επιστροφή ή διαγραφή διατάξεις πρέπει να ερμηνεύονται στενά. Εφόσον η έλλειψη «προφανούς αμέλειας» αποτελεί προϋπόθεση *sine qua non*, προκειμένου να ζητηθεί η επιστροφή ή διαγραφή εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών, έπεται ότι η έννοια αυτή πρέπει να ερμηνευθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε ο αριθμός των περιπτώσεων επιστροφής ή διαγραφής να παραμείνει περιορισμένος.
- 53 Τέλος, στον τελωνειακό κώδικα συγκεντρώθηκαν προφανώς διατάξεις του τελωνειακού δικαίου ευρισκόμενες έως τότε διάσπαρτες σε μεγάλο αριθμό κοινοτικών κανονισμών και οδηγιών. Έτσι, το άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1430/79 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουλίου 1979, περί της επιστροφής ως αχρεωστήτως εισπραχθέντων ή της διαγραφής χρέους εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/015, σ. 162), περιελήφθη ουσιαστικώς στο άρθρο 239 του τελωνειακού κώδικα. Συνεπώς, η σχετική με το πρώτο νομολογία του Δικαστηρίου πρέπει να ισχύσει και για το δεύτερο.
- 54 Όπως προκύπτει από την απόφαση της 1ης Απριλίου 1993, C- 250/91, Hewlett Packard France (Συλλογή 1993, σ. I-1819, σκέψη 46), το άρθρο 13 του κανονισμού 1430/79 και το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1697/79 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 1979, περί της «εκ των υστέρων» εισπράξεως εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών που δεν κατέστησαν απαιτητοί από τον φορολογούμενο, για εμπορεύματα που διασαφήθηκαν σε τελωνειακό καθεστώς συναγόμενο την υποχρέωση καταβολής τέτοιων δασμών (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/007, σ. 254), αποβλέπουν στον ίδιο σκοπό, που είναι ο περιορισμός της «εκ των υστέρων» καταβολής εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών στις περιπτώσεις όπου είναι δικαιολογημένη και συμβιβάζεται με τη θεμελιώδη αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Συνεπώς, οι προϋποθέσεις από τις οποίες εξαρτάται η εφαρμογή αυτών των άρθρων, ήτοι, για το άρθρο 13 του κανονισμού 1430/79, η

έλλειψη δόλου ή προφανούς αμέλειας του ενδιαφερομένου και, για το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79, η έλλειψη πλάνης των τελωνειακών αρχών που μπορεί λογικά να διαγνώσει ο υπόχρεος προς καταβολή δασμών, πρέπει να ερμηνευθούν με τον ίδιο τρόπο.

- 55 Εξάλλου, στην απόφαση της 26ης Ιουνίου 1990, C-64/89, Deutsche Fernsprecher (Συλλογή 1990, σ. I-2535, σκέψη 19), αναφορικά με το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79, το Δικαστήριο έκρινε ότι, για να κριθεί αν μπορούσε ο επιχειρηματίας να διαγνώσει την πλάνη στην οποία υπέπεσε η τελωνειακή αρχή, πρέπει να ληφθούν υπόψη ιδίως η ακριβής φύση της πλάνης, η επαγγελματική πείρα και η επιμέλεια του επιχειρηματία.
- 56 Κατ' αναλογία αυτών των κριτηρίων, πρέπει να θεωρηθεί ότι, προκειμένου να εκτιμηθεί αν συντρέχει «προφανής αμέλεια», κατά την έννοια του άρθρου 239, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του τελωνειακού κώδικα, πρέπει ιδίως να λαμβάνεται υπόψη η περιπλοκότητα των διατάξεων των οποίων η μη εκτέλεση προκάλεσε τη γένεση της τελωνειακής οφειλής, καθώς και η επαγγελματική πείρα και η επιμέλεια του επιχειρηματία.
- 57 Όσον αφορά την επαγγελματική πείρα του επιχειρηματία, πρέπει να εξεταστεί αν πρόκειται ή όχι για επιχειρηματία του οποίου η επαγγελματική δραστηριότητα συνίσταται, ουσιαστικώς, στην πραγματοποίηση εισαγωγών και εξαγωγών και αν έχει αποκτήσει ήδη κάποια πείρα στον τομέα αυτόν.
- 58 Όσον αφορά την επιμέλεια του επιχειρηματία, επιβάλλεται να τονιστεί ότι εναπόκειται σ' αυτόν, αν έχει αμφιβολίες ως προς την ακριβή εφαρμογή των διατάξεων από

τη μη εκτέλεση των οποίων μπορεί να γεννηθεί τελωνειακή οφειλή, να ενημερωθεί και να αναζητήσει κάθε δυνατή διευκρίνιση ώστε να μην παραβεί τις σχετικές διατάξεις.

- 59 Εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να κρίνει, βάσει αυτών των κριτηρίων εκτιμήσεως, αν συντρέχει ή όχι προφανής αμέλεια του επιχειρηματία.
- 60 Συνεπώς, στο δεύτερο σκέλος του εβδόμου ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, προκειμένου να εκτιμηθεί αν συντρέχει «προφανής αμέλεια», κατά την έννοια του άρθρου 239, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του τελωνειακού κώδικα, πρέπει ιδίως να ληφθεί υπόψη ο περίπλοκος χαρακτήρας των διατάξεων από τη μη εκτέλεση των οποίων γεννήθηκε η τελωνειακή οφειλή, η επαγγελματική πείρα και η επιμέλεια του επιχειρηματία. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να εκτιμήσει αν, βάσει αυτής της ερμηνείας, συντρέχει ή όχι προφανής αμέλεια του επιχειρηματία.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 61 Το δεύτερο ερώτημα περιλαμβάνει δύο σκέλη.

Επί του πρώτου σκέλους του δευτέρου ερωτήματος

- 62 Με το δεύτερο ερώτημά του το εθνικό δικαστήριο ερωτά ουσιαστικώς αν το κοινοτικό δίκαιο απαγορεύει το να εκτιμά ένα δικαστήριο με πλήρη αυτοτέλεια αν η προϋπόθεση που προβλέπει το άρθρο 859, σημείο 1, του κανονισμού εφαρμογής, ότι δηλαδή πρέπει να έχει χορηγηθεί παράταση της προθεσμίας, πληρούται στην

περίπτωση που οι τελωνειακές αρχές απέρριψαν εγκαίρως υποβληθείσα αίτηση παρατάσεως της προθεσμίας με απόφαση κατά της οποίας δεν μπορεί πλέον να ασκηθεί προσφυγή.

- 63 Πρέπει να τονιστεί, όπως έπραξε και η Επιτροπή, ότι σε περίπτωση όπως αυτή της κύριας δίκης, στην οποία οι τελωνειακές αρχές προσάπτουν σε επιχειρηματία παράβαση συνιστάμενη στη μη τήρηση της τασσομένης με το άρθρο 49, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα προθεσμίας, αφού προηγουμένως απέρριψαν αίτηση παρατάσεως αυτής της προθεσμίας με απόφαση κατά της οποίας δεν μπορεί πλέον να ασκηθεί προσφυγή, καμία διάταξη του τελωνειακού κώδικα ή του κανονισμού εφαρμογής δεν απαγορεύει στο εθνικό δικαστήριο να εκτιμήσει με πλήρη αυτοτέλεια αν η παράβαση αυτή εμπίπτει ή όχι στο άρθρο 859, σημείο 1, του κανονισμού εφαρμογής.
- 64 Πράγματι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, μια τέτοια απαγόρευση δεν προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 859, σημείο 1, του κανονισμού εφαρμογής. Η διάταξη αυτή συνιστά μια μόνον από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 859 του κανονισμού εφαρμογής παραβάσεις, οι οποίες μπορούν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να θεωρηθούν ως μη έχουσες πραγματικές συνέπειες για την ορθή λειτουργία της προσωρινής εναπόθεσης ή του σχετικού τελωνειακού καθεστώτος, κατά την έννοια του άρθρου 204, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα.
- 65 Εξάλλου, καίτοι το άρθρο 243 του τελωνειακού κώδικα παρέχει σε όλους τους επιχειρηματίες δικαίωμα προσφυγής κατά των αποφάσεων των τελωνειακών αρχών που έχουν ως αντικείμενο την εφαρμογή της τελωνειακής νομοθεσίας και τους αφορούν άμεσα και ατομικά, το άρθρο 245 του τελωνειακού κώδικα αναθέτει στα κράτη μέλη τη θέσπιση διατάξεων σχετικών με την εφαρμογή της διαδικασίας προσφυγής.
- 66 Πρέπει να προστεθεί ότι, εν πάση περιπτώσει, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ελλείψει σχετικής κοινοτικής ρυθμίσεως, στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους απόκειται να ορίσει τα αρμόδια δικαστήρια και να ρυθμίσει τις διαδικαστικές λεπτομέρειες ασκήσεως προσφυγών που σκοπούν στην κατοχύρωση της προστα-

σίας των δικαιωμάτων που οι διάδικοι αντλούν από το άμεσο αποτέλεσμα του κοινοτικού δικαίου, υπό την προϋπόθεση ότι οι λεπτομέρειες αυτές δεν μπορούν να είναι λιγότερο ευνοϊκές από εκείνες που αφορούν παρόμοιες προσφυγές της εσωτερικής έννομης τάξης ούτε να καθιστούν αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχει η κοινοτική έννομη τάξη (βλ. ιδίως τις αποφάσεις της 16ης Δεκεμβρίου 1976, 33/76, Rewe, Συλλογή τόμος 1976, σ. 747, σκέψη 5· 45/76, Comet, Συλλογή τόμος 1976, σ. 765, σκέψεις 12 έως 16, και της 14ης Δεκεμβρίου 1995, C-312/93, Peterbroeck, Συλλογή 1995, σ. I-4599, σκέψη 12).

- 67 Βάσει των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο σκέλος του δευτέρου ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το κοινοτικό δίκαιο δεν κωλύει ένα εθνικό δικαστήριο να εκτιμήσει με πλήρη αυτοτέλεια αν η προϋπόθεση που προβλέπει το άρθρο 859, σημείο 1, του κανονισμού εφαρμογής, δηλαδή ότι πρέπει να έχει χορηγηθεί παράταση της προθεσμίας, πληρούται, στην περίπτωση που απορρίφθηκε από τις τελωνειακές αρχές εγκαίρως υποβληθείσα αίτηση παρατάσεως της προθεσμίας με απόφαση κατά της οποίας δεν είναι πλέον δυνατόν να ασκηθεί προσφυγή.

Επί του δευτέρου σκέλους του δευτέρου ερωτήματος

- 68 Με το ερώτημα αυτό το εθνικό δικαστήριο ερωτά ουσιαστικώς, πρώτον, ποιες περιστάσεις δικαιολογούν παράταση της προθεσμίας που τάσσει το άρθρο 49, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα και αν προβλήματα που αφορούν μια επιχείρηση, όπως η αιφνίδια ασθένεια μελών του προσωπικού ή οι κανονικές άδειές του, η ενημέρωση νέων μελών του προσωπικού, τα προβλήματα που δημιουργούνται από τη χρήση μηχανογραφημένου προγράμματος για την τελωνειακή διαχείριση, υπερβολικός φόρτος εργασίας λόγω υπολογισμών που αφορούν την παθητική τελειοποίηση και οι οποίοι έπρεπε κανονικά να γίνουν από τις τελωνειακές αρχές, μπορούν να αποτελέσουν μια τέτοια περίπτωση. Δεύτερον, το εθνικό δικαστήριο ερωτά αν πρέπει να υποβάλλεται αίτηση παρατάσεως της προθεσμίας για κάθε διασάφηση ή αν πρέπει να υποβάλλεται μία μόνον αίτηση για περισσότερες της μιας διασαφίσεις που έγιναν εντός ορισμένης περιόδου, η οποία στην υπόθεση της κύριας δίκης περιλαμβάνει πολλούς μήνες. Τέλος, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν συντρέχει περίπτωση προφανούς αμέλειας κατά την έννοια του άρθρου 859, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού εφαρμογής όταν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις που

δικαιολογούν παράταση της προθεσμίας και οι αιτήσεις παρατάσεως υποβλήθηκαν εκπρόθεσμα.

- 69 Όσον αφορά τις περιστάσεις που δικαιολογούν παράταση της προθεσμίας, πρέπει να υπομνηστεί ότι το άρθρο 49, παράγραφος 2, του τελωνειακού κώδικα παρέχει στις τελωνειακές αρχές τη δυνατότητα παρατάσεως της προθεσμίας εντός της οποίας πρέπει να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες για τον καθορισμό τελωνειακού προορισμού του εμπορεύματος για το οποίο υποβλήθηκε συνοπτική διασάφηση, όταν «το δικαιολογούν οι περιστάσεις», χωρίς, εντούτοις, να μπορεί η παράταση αυτή να υπερβεί «τις πραγματικές ανάγκες που δικαιολογούνται από τις περιστάσεις».
- 70 Εφόσον από το γράμμα του άρθρου αυτού δεν μπορούν να προσδιοριστούν οι περιστάσεις που μπορούν να δικαιολογήσουν μια τέτοια παράταση της προθεσμίας, πρέπει να εξεταστεί αν οι περιστάσεις αυτές μπορούν να προσδιοριστούν βάσει του σκοπού της εν λόγω διατάξεως.
- 71 Επιβάλλεται σχετικώς να τονιστεί ότι το άρθρο 49, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα τάσσει σύντομες προθεσμίες ώστε τα προσκομιζόμενα στο τελωνείο εμπορεύματα να λαμβάνουν ταχέως τελωνειακό προορισμό. Εν αναμονή αυτού του τελωνειακού προορισμού, τα προσκομιζόμενα στο τελωνείο εμπορεύματα έχουν το καθεστώς εμπορευμάτων υπό προσωρινή εναπόθεση.
- 72 Ο σκοπός, όμως, του άρθρου 49, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί αν οι επιχειρηματίες μπορούσαν να επικαλούνται περιστάσεις στερούμενες εκτάκτου χαρακτήρα προκειμένου να επιτύχουν παράταση της προθεσμίας. Πράγματι, μια τέτοια ερμηνεία του όρου «περιστάσεις», που περιέχει η εν λόγω διάταξη, θα είχε ως αποτέλεσμα να μπορεί να παρατείνεται συνήθως η

προσωρινή εναπόθεση με κίνδυνο αλλαγής, συν τω χρόνω, του καθεστώτος προσωρινής εναπόθεσης σε καθεστώς τελωνειακής αποθηκεύσεως.

- 73 Συνεπώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο όρος «περιστάσεις» του άρθρου 49, παράγραφος 2, του τελωνειακού κώδικα έχει την έννοια ότι αναφέρεται σε περιστάσεις δυνάμενες να περιαγάγουν τον αιτούντα σε εξαιρετική κατάσταση σε σχέση με τους άλλους επιχειρηματίες που ασκούν την ίδια δραστηριότητα.
- 74 Τέτοιες περιστάσεις μπορούν να αποτελέσουν οι εξαιρετικές περιστάσεις οι οποίες, καίτοι δεν είναι ξένες προς τον επιχειρηματία, δεν περιλαμβάνονται, εντούτοις, στα γεγονότα που συνήθως αντιμετωπίζει ο επιχειρηματίας κατά την άσκηση του επαγγέλματός του.
- 75 Εναπόκειται στις τελωνειακές αρχές και στα εθνικά δικαστήρια να εκτιμούν, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, αν συντρέχουν τέτοιες περιστάσεις.
- 76 Πάντως, πρέπει να προστεθεί ότι, εν πάση περιπτώσει, περιστάσεις όπως αυτές που παραθέτει ως παράδειγμα το εθνικό δικαστήριο δεν συνιστούν περιστάσεις δυνάμενες να δικαιολογήσουν παράταση της τασσομένης με το άρθρο 49, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα προθεσμίας.
- 77 Ενόψει των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο τμήμα του δευτέρου σκέλους του δευτέρου ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι μόνον περιστάσεις δυνάμενες να περιαγάγουν τον αιτούντα σε εξαιρετική κατάσταση σε σχέση με τους άλλους επιχειρηματίες που ασκούν την ίδια δραστηριότητα μπορούν να δικαιολογήσουν παράταση της προθεσμίας που προβλέπει το άρθρο 49, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα. Τέτοιες περιστάσεις μπορούν να αποτελέσουν οι εξαιρετικές

περιστάσεις οι οποίες, καίτοι δεν είναι ξένες προς τον επιχειρηματία, δεν περιλαμβάνονται, εντούτοις, στα γεγονότα που συνήθως αντιμετωπίζει ο επιχειρηματίας κατά την άσκηση του επαγγέλματός του. Εναπόκειται στις τελωνειακές αρχές και στα εθνικά δικαστήρια να εκτιμούν, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, αν συντρέχουν τέτοιες περιστάσεις.

- 78 Όσον αφορά το ζήτημα αν πρέπει να υποβάλλεται αίτηση παρατάσεως της προθεσμίας για κάθε συνοπτική διασαφήση ή αν μπορεί να υποβληθεί ενιαία αίτηση για πολλές συνοπτικές διασαφήσεις που έγιναν στη διάρκεια ορισμένης περιόδου, εκτεινόμενης σε πολλούς μήνες στην υπόθεση της κύριας δίκης, επιβάλλεται η διαπίστωση, πρώτον, ότι το άρθρο 49, παράγραφος 2, του τελωνειακού κώδικα δεν απαγορεύει το να καταθέσει ένας επιχειρηματίας μία μόνον αίτηση για πολλές συνοπτικές διασαφήσεις.
- 79 Δεύτερον, επιβάλλεται να τονιστεί ότι, όπως προκύπτει από την έκτη αιτιολογική του σκέψη, σκοπός του τελωνειακού κώδικα είναι, ιδίως, «να περιοριστούν όσο το δυνατόν περισσότερο οι διατυπώσεις και οι τελωνειακοί έλεγχοι». Το να μπορεί ένας επιχειρηματίας να καταθέσει μία μόνον αίτηση παρατάσεως της προθεσμίας εντός της οποίας πρέπει να δοθεί τελωνειακός προορισμός στα εμπορεύματα για τα οποία υποβλήθηκαν πολλές συνοπτικές διασαφήσεις περιορίζει τον αριθμό των τελωνειακών διατυπώσεων τις οποίες οφείλει να εκπληρώσει ο επιχειρηματίας αυτός.
- 80 Συνεπώς, τίποτα δεν εμποδίζει, κατ' αρχήν, τον επιχειρηματία να καταθέσει μία μόνον αίτηση παρατάσεως της προθεσμίας εντός της οποίας πρέπει να δοθεί τελωνειακός προορισμός σε εμπορεύματα τα οποία αποτέλεσαν αντικείμενο πολλών συνοπτικών διασαφήσεων.
- 81 Εντούτοις, από το άρθρο 49 του τελωνειακού κώδικα, σε συνδυασμό με το άρθρο 859, σημείο 1, του κανονισμού εφαρμογής, προκύπτει ότι αίτηση παρατάσεως της προθεσμίας εντός της οποίας πρέπει να δοθεί τελωνειακός προορισμός σε εμπορεύματα υπό προσωρινή εναπόθεση μπορεί να υποβληθεί εγκύρως μόνον προ

της εκπνοής αυτής της προθεσμίας. Συνεπώς, στην περίπτωση ενιαίας αιτήσεως, παράταση της προθεσμίας μπορεί να χορηγηθεί μόνο για τα εμπορεύματα για τα οποία δεν έχει ακόμα λήξει η προθεσμία εντός της οποίας έπρεπε να τους δοθεί τελωνειακός προορισμός.

- 82 Ενόψει των ανωτέρω σκέψεων, στο δεύτερο μέρος του δευτέρου σκέλους του δευτέρου ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το κοινοτικό δίκαιο δεν εμποδίζει τον επιχειρηματία να καταθέσει μία μόνον αίτηση παρατάσεως της προθεσμίας εντός της οποίας πρέπει να δοθεί τελωνειακός προορισμός σε εμπορεύματα τα οποία αποτέλεσαν αντικείμενο πολλών συνοπτικών διασαφήσεων. Εντούτοις, ακόμη και στην περίπτωση ενιαίας αιτήσεως, παράταση της προθεσμίας μπορεί να χορηγηθεί μόνο για τα εμπορεύματα για τα οποία δεν έχει ακόμα λήξει η προθεσμία εντός της οποίας έπρεπε να τους έχει δοθεί τελωνειακός προορισμός.
- 83 Όσον αφορά το τρίτο μέρος του δευτέρου σκέλους του δευτέρου ερωτήματος, υπενθυμίζεται ότι στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να κρίνει αν, ενόψει των κριτηρίων εκτιμήσεως που διατυπώθηκαν στα σημεία 51 έως 60 της παρούσας αποφάσεως, συντρέχει περίπτωση προφανούς αμέλειας κατά την έννοια του άρθρου 859, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού εφαρμογής.

Επί του τέταρτου ερωτήματος

- 84 Όσον αφορά το τέταρτο ερώτημα, αρκεί η διαπίστωση ότι, όπως αναμφίβολα προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 900, παράγραφος 1, στοιχείο ξ', του κανονισμού εφαρμογής, η διάταξη αυτή έχει εφαρμογή μόνο στις περιπτώσεις που αποδεικνύεται «ότι τα εισαγόμενα εμπορεύματα θα μπορούσαν, αν είχαν διασαφηθεί για θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία, να έχουν τύχει κοινοτικής μεταχείρισης ή δασμολογικής προτιμησιακής μεταχείρισης, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι άλλοι όροι του άρθρου 890». Πράγματι, εφόσον η διάταξη αυτή σαφώς αναφέρεται σε

«κοινοτική μεταχείριση» και σε «δασμολογική προτιμησιακή μεταχείριση», δεν μπορεί να αφορά άλλου είδους ευνοϊκή μεταχείριση, όπως π.χ. την πλήρη ή μερική ατέλεια εισαγωγής εμπορευμάτων που επανεισάγονται μετά παθητική τελειοποίηση ή εμπορευμάτων που επιστρέφουν κατόπιν επισκευής.

- 85 Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από τη δέκατη πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 3254/94, με τον οποίο προστέθηκε στον κανονισμό εφαρμογής το άρθρο 900, παράγραφος 1, στοιχείο ξ'. Πράγματι, από την αιτιολογική αυτή σκέψη προκύπτει σαφώς ότι το άρθρο αυτό έχει εφαρμογή μόνο στις περιπτώσεις που η τελωνειακή οφειλή γεννάται άλλως παρά από τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία του εμπορεύματος, στις οποίες όμως ο εισαγωγέας είναι σε θέση να προσκομίσει έγγραφο που του παρέχει τη δυνατότητα υπαγωγής του σε καθεστώς «προτιμησιακής μεταχείρισης».
- 86 Ενόψει των ανωτέρω σκέψεων, στο τέταρτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 900, παράγραφος 1, στοιχείο ξ', του κανονισμού εφαρμογής έχει εφαρμογή στις περιπτώσεις στις οποίες θα μπορούσαν τα εμπορεύματα να τύχουν κοινοτικής μεταχειρίσεως ή προτιμησιακής δασμολογικής προτιμήσεως, όχι όμως στις περιπτώσεις στις οποίες τα εμπορεύματα θα μπορούσαν να τύχουν άλλου είδους ευνοϊκής μεταχειρίσεως.

Επί του πέμπτου ερωτήματος

- 87 Με το πέμπτο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ερωτά ουσιαστικώς αν η τελωνειακή αρχή ή το εθνικό δικαστήριο που έχει επιληφθεί της αιτήσεως επιστροφής ή διαγραφής δασμών, βάσει του άρθρου 239 του τελωνειακού κώδικα, υποχρεούται, στην

περίπτωση που η αίτηση αυτή στηρίζεται στο άρθρο 900, παράγραφος 1, στοιχείο ξ', του κανονισμού εφαρμογής, η δε επιστροφή δεν μπορεί να χορηγηθεί δυνάμει αυτής της διατάξεως, να εξετάσει αυτεπαγγέλτως αν μπορεί η αίτηση να στηριχθεί σε άλλες διατάξεις του άρθρου 900 και των άρθρων 901 έως 905 του κανονισμού εφαρμογής.

- 88 Επιβάλλεται σχετικώς να τονιστεί, αφενός, ότι, όπως προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 899 του κανονισμού εφαρμογής, η τελωνειακή αρχή που επιβαλαμβάνεται της αιτήσεως επιστροφής ή διαγραφής βάσει του άρθρου 239, παράγραφος 2, του τελωνειακού κώδικα πρέπει να εξετάσει αν «οι λόγοι που προβάλλονται για την υποστήριξη της αίτησης αυτής αντιστοιχούν σε μία από τις περιπτώσεις που περιγράφονται» στα άρθρα 900 έως 904 του κανονισμού εφαρμογής. Συγκεκριμένα, προκειμένου να αποφανθεί επί της αιτήσεως, η τελωνειακή αρχή είναι υποχρεωμένη να εξετάσει τους λόγους που προβάλλονται προς υποστήριξη της αιτήσεως σε σχέση με το σύνολο των περιπτώσεων που προβλέπονται στα άρθρα 900 έως 904 του κανονισμού εφαρμογής.
- 89 Το γεγονός ότι ο αιτών στήριξε την αίτησή του, χωρίς να υποχρεούται προς τούτο από τις σχετικές διατάξεις, επί συγκεκριμένης διατάξεως, ενώ οι προβαλλόμενοι λόγοι δεν αντιστοιχούν στις περιπτώσεις που ρυθμίζει η εν λόγω διάταξη, δεν απαλλάσσει την επιληφθείσα αρχή από την υποχρέωσή της να εξετάσει αν οι προβαλλόμενοι λόγοι αντιστοιχούν σε μια από τις περιπτώσεις που ρυθμίζουν τα άρθρα 900 έως 904 του κανονισμού εφαρμογής. Πράγματι, εφόσον μια αίτηση επιστροφής ή διαγραφής που στηρίζεται στο άρθρο 239 του τελωνειακού κώδικα δεν απαιτείται να διευκρινίζει τη διάταξη του κανονισμού εφαρμογής που επικαλείται ο αιτών, η αίτηση στην οποία προβάλλεται μια συγκεκριμένη νομική βάση πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο εξετάσεως εξίσου εξαντλητικής όπως με τις άλλες αιτήσεις.
- 90 Την ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνει το γράμμα του άρθρου 905, παράγραφος 1, του κανονισμού εφαρμογής, από το οποίο προκύπτει ότι η εφαρμογή της προβλεπόμενης

στα άρθρα 905 έως 909 του κανονισμού εφαρμογής διαδικασίας εξαρτάται, εξάλλου, από την προϋπόθεση ότι η τελωνειακή αρχή που λαμβάνει τις αποφάσεις «δεν είναι σε θέση να αποφασίσει, με βάση το άρθρο 899», αν θα εγκρίνει ή θα αρνηθεί την επιστροφή ή τη διαγραφή των εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών.

- 91 Πρέπει εξάλλου να υπομνηστεί η νομολογία του Δικαστηρίου κατά την οποία, όταν η τελωνειακή αρχή δεν είναι σε θέση, λαμβανομένων υπόψη των προβαλλομένων λόγων, να λάβει απόφαση περί διαγραφής των δασμών βάσει του άρθρου 899 του κανονισμού εφαρμογής, υποχρεούται να εξακριβώσει κατά πόσον υφίστανται αποδεικτικά στοιχεία ικανά να αποτελέσουν ειδική κατάσταση κατά την έννοια του άρθρου 905, παράγραφος 1, του κανονισμού εφαρμογής, η οποία δεν ενέχει ούτε δόλο ούτε προφανή αμέλεια εκ μέρους του ενδιαφερομένου, και, ενδεχομένως, να διαβιβάσει τον φάκελο στην Επιτροπή, η οποία θα εκτιμήσει, βάσει των διαβιβασθέντων στοιχείων, την ύπαρξη ειδικής καταστάσεως δικαιολογούσας τη διαγραφή των δασμών (απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 1999, C-86/97, *Trans-Ex-Import*, Συλλογή 1999, σ. I-1041, σκέψη 19).
- 92 Ενόψει των ανωτέρω σκέψεων, στο πέμπτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η τελωνειακή αρχή ή το εθνικό δικαστήριο που έχει επιληφθεί αιτήσεως επιστροφής στηριζόμενης στο άρθρο 900, παράγραφος 1, στοιχείο ξ', του κανονισμού εφαρμογής υποχρεούται, σε περίπτωση αδυναμίας χορηγήσεως της αιτηθείσας επιστροφής δύναμει αυτής της διατάξεως, να εξετάσει αυτεπαγγέλτως αν μπορεί να στηριχθεί σε άλλες διατάξεις του άρθρου 900 και των άρθρων 901 έως 904 του κανονισμού εφαρμογής. Αν η επιληφθείσα αρχή δεν είναι σε θέση, ενόψει των προβληθέντων λόγων, να λάβει απόφαση επιστροφής ή διαγραφής βάσει του άρθρου 899 του κανονισμού εφαρμογής, είναι υποχρεωμένη να εξετάσει αυτεπαγγέλτως αν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία «που μπορούν να αποτελέσουν ειδική κατάσταση που προκύπτει από περιστάσεις για τις οποίες δεν υπήρξε δόλος ή προφανής αμέλεια εκ μέρους του ενδιαφερομένου», κατά την έννοια του αρ-

θρου 905, παράγραφος 1, του κανονισμού εφαρμογής, που να επιβάλλουν την εξέταση του φακέλου από την Επιτροπή.

Επί του έκτου ερωτήματος

- 93 Με το έκτο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ερωτά ουσιαστικώς αν, στην περίπτωση στην οποία αναφέρεται το άρθρο 900, παράγραφος 1, στοιχείο ξ', του κανονισμού εφαρμογής, εξακολουθεί να πληρούται η προϋπόθεση της ελλείψεως προφανούς αμέλειας του επιχειρηματία, από την οποία το άρθρο 899 του κανονισμού εφαρμογής εξαρτά την επιστροφή ή τη διαγραφή των δασμών.
- 94 Όσον αφορά το έκτο ερώτημα, αρκεί να υπομνηστεί ότι το άρθρο 899 του κανονισμού εφαρμογής ορίζει ότι, «όταν η τελωνειακή αρχή απόφασης, στην οποία υποβάλλεται η αίτηση επιστροφής ή διαγραφής που αναφέρεται στο άρθρο 239, παράγραφος 2, του [τελωνειακού] κώδικα διαπιστώνει:
- ότι οι λόγοι που προβάλλονται για την υποστήριξη της αίτησης αυτής αντιστοιχούν σε μία από τις περιπτώσεις που περιγράφονται στα άρθρα 900 έως 903 και δεν συνεπάγονται προφανή αμέλεια ή δόλο εκ μέρους του ενδιαφερομένου, εγκρίνει την επιστροφή ή τη διαγραφή του ποσού των σχετικών εισαγωγικών δασμών».
- 95 Όπως ορθώς υπογράμμισαν η Επιτροπή και το Hauptzollamt, από το άρθρο 899 του κανονισμού εφαρμογής προκύπτει αναμφίβολα ότι η κατά το άρθρο 239, παράγραφος 2, του τελωνειακού κώδικα επιστροφή ή διαγραφή παρέχεται μόνον όταν συντρέχουν σωρευτικώς δύο προϋποθέσεις, ήτοι, πρώτον, ότι συντρέχει «μία από τις περιπτώσεις που περιγράφονται στα άρθρα 900 έως 903» και, δεύτερον, «ότι [αυτές

οι περιπτώσεις] δεν συνεπάγονται προφανή αμέλεια ή δόλο εκ μέρους του ενδιαφερομένου».

- 96 Την ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνει, ιδίως, η δέκατη πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 3254/94, με τον οποίο προστέθηκε στον κανονισμό εφαρμογής το άρθρο 900, παράγραφος 1, στοιχείο ξ'. Πράγματι, σύμφωνα με την αιτιολογική αυτή σκέψη, υπάρχουν «περιπτώσεις κατά τις οποίες η τελωνειακή οφειλή γεννάται με άλλο τρόπο από τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία και για τις οποίες ο εισαγωγέας μπορεί να προσκομίσει έγγραφο που του επιτρέπει να τύχει τέτοιας προτιμησιακής μεταχείρισης» και, «στην περίπτωση που δεν υπάρχει προφανής δόλος ή αμέλεια, η υποχρέωση, στις περιπτώσεις αυτές, καταβολής των δασμών φαίνεται δυσανάλογη σε σχέση με την προστασία που παρέχει το κοινό δασμολόγιο».
- 97 Συνεπώς, στο έκτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η τελωνειακή αρχή ή το εθνικό δικαστήριο που έχει επιληφθεί αιτήσεως επιστροφής ή διαγραφής εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών δεν μπορεί να θεωρήσει ότι ο ενδιαφερόμενος δεν ενήργησε με δόλο ή προφανή αμέλεια μόνον επειδή βρίσκεται στην κατάσταση που περιγράφει το άρθρο 900, παράγραφος 1, στοιχείο ξ', του κανονισμού εφαρμογής.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 98 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γερμανική Κυβέρνηση και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου καθώς και η Επιτροπή που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 2ας Δεκεμβρίου 1997 το Finanzgericht Bremen, αποφαίνεται:

- 1) Το άρθρο 859 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα, εγκύρως θεσπίζει σύστημα το οποίο διέπει εξαντλητικώς τις παραλείψεις, κατά την έννοια του άρθρου 204, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα, οι οποίες «δεν έχουν πραγματικές συνέπειες για την ορθή λειτουργία της προσωρινής εναπόθεσης ή του σχετικού τελωνειακού καθεστώτος».

- 2) α) Οι όροι που χρησιμοποιούνται στο γερμανικό κείμενο των άρθρων 212α του κανονισμού 2913/92, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 82/97 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1996, 239 του κανονισμού 2913/92 και 859 του κανονισμού 2454/93 προς χαρακτηρισμό της αμέλειας έχουν μία και την αυτή έννοια. Στο γερμανικό κείμενο οι όροι αυτοί πρέπει να θεωρηθούν ως αφορόντες την offensichtliche Fahrlässigkeit (προφανή αμέλεια).

- β) Είναι αδύνατον να συναχθεί το συμπέρασμα ότι δεν υφίσταται προφανής αμέλεια κατά την έννοια του άρθρου 239, παράγραφος 1, δεύτερη

περίπτωση, του κανονισμού 2913/92 στην περίπτωση κατά την οποία η τελωνειακή οφειλή γεννάται σύμφωνα με το άρθρο 204, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 2913/92 λόγω συμπεριφοράς συνιστώσας προφανή αμέλεια κατά την έννοια του άρθρου 859, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 2454/93.

γ) Προκειμένου να εκτιμηθεί αν συντρέχει «προφανής αμέλεια», κατά την έννοια του άρθρου 239, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 2913/92, πρέπει ιδίως να ληφθεί υπόψη ο περίπλοκος χαρακτήρας των διατάξεων από τη μη εκτέλεση των οποίων γεννήθηκε η τελωνειακή οφειλή, η επαγγελματική πείρα και η επιμέλεια του επιχειρηματία. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να εκτιμήσει αν, βάσει αυτών των κριτηρίων, συντρέχει ή όχι προφανής αμέλεια του επιχειρηματία.

3) Το κοινοτικό δίκαιο δεν κωλύει ένα εθνικό δικαστήριο να εκτιμήσει με πλήρη αυτοτέλεια αν η προϋπόθεση που προβλέπει το άρθρο 859, σημείο 1, του κανονισμού 2454/93, δηλαδή ότι πρέπει να έχει χορηγηθεί παράταση της προθεσμίας, πληρούται, στην περίπτωση που απορρίφθηκε από τις τελωνειακές αρχές εγκαίρως υποβληθείσα αίτηση παρατάσεως της προθεσμίας με απόφαση κατά της οποίας δεν είναι πλέον δυνατόν να ασκηθεί προσφυγή.

4) α) Μόνον περιστάσεις δυνάμενες να περιαγάγουν τον αιτούντα σε εξαιρετική κατάσταση σε σχέση με τους άλλους επιχειρηματίες που ασκούν την ίδια δραστηριότητα μπορούν να δικαιολογήσουν παράταση της προθεσμίας που προβλέπει το άρθρο 49, παράγραφος 1, του κανονισμού 2913/92. Τέτοιες περιστάσεις μπορούν να αποτελέσουν οι εξαιρετικές περιστάσεις οι οποίες, καίτοι δεν είναι ξένες προς τον επιχειρηματία, δεν περιλαμβάνονται, εντούτοις, στα γεγονότα που συνήθως αντιμετωπίζει ο επιχειρηματίας κατά την άσκηση του επαγγέλματός του. Εναπόκειται στις τελωνειακές αρχές και στα εθνικά δικαστήρια να εκτιμούν, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, αν συντρέχουν τέτοιες περιστάσεις.

β) Το κοινοτικό δίκαιο δεν εμποδίζει τον επιχειρηματία να καταθέσει μία μόνον αίτηση παρατάσεως της προθεσμίας εντός της οποίας πρέπει να

δοθεί τελωνειακός προορισμός σε εμπορεύματα τα οποία αποτέλεσαν αντικείμενο πολλών συνοπτικών διασαφήσεων. Εντούτοις, ακόμη και στην περίπτωση ενιαίας αιτήσεως, παράταση της προθεσμίας μπορεί να χορηγηθεί μόνο για τα εμπορεύματα για τα οποία δεν έχει ακόμα λήξει η προθεσμία εντός της οποίας έπρεπε να τους έχει δοθεί τελωνειακός προορισμός.

- 5) Το άρθρο 900, παράγραφος 1, στοιχείο ξ', του κανονισμού 2454/93, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1, σημείο 29, του κανονισμού (ΕΚ) 3254/94 της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 1994, έχει εφαρμογή στις περιπτώσεις στις οποίες θα μπορούσαν τα εμπορεύματα να τύχουν κοινοτικής μεταχειρίσεως ή προτιμησησιακής δασμολογικής προτιμήσεως, όχι όμως στις περιπτώσεις στις οποίες τα εμπορεύματα θα μπορούσαν να τύχουν άλλου είδους εννοϊκής μεταχειρίσεως.

- 6) Η τελωνειακή αρχή ή το εθνικό δικαστήριο που έχει επιληφθεί αιτήσεως επιστροφής στηριζόμενη στο άρθρο 900, παράγραφος 1, στοιχείο ξ', του κανονισμού 2454/93, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1, σημείο 29, του κανονισμού 3254/94, υποχρεούται, σε περίπτωση αδυναμίας χορηγήσεως της αιτηθείσας επιστροφής δυνάμει αυτής της διατάξεως, να εξετάσει αυτεπαγγέλτως αν μπορεί να στηριχθεί σε άλλες διατάξεις του άρθρου 900 και των άρθρων 901 έως 904 του κανονισμού 2454/93. Αν η επιληφθείσα αρχή δεν είναι σε θέση, ενόψει των προβληθέντων λόγων, να λάβει απόφαση επιστροφής ή διαγραφής βάσει του άρθρου 899 του κανονισμού 2454/93, είναι υποχρεωμένη να εξετάσει αυτεπαγγέλτως αν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία «που μπορούν να αποτελέσουν ειδική κατάσταση που προκύπτει από περιστάσεις για τις οποίες δεν υπήρξε δόλος ή προφανής αμέλεια εκ μέρους του ενδιαφερομένου», κατά την έννοια του άρθρου 905, παράγραφος 1, του κανονισμού 2454/93, που να επιβάλλουν την εξέταση του φακέλου από την Επιτροπή.

- 7) Η τελωνειακή αρχή ή το εθνικό δικαστήριο που έχει επιληφθεί αιτήσεως επιστροφής ή διαγραφής εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών δεν μπορεί να

θεωρήσει ότι ο ενδιαφερόμενος δεν ενήργησε με δόλο ή προφανή αμέλεια μόνον επειδή βρίσκεται στην κατάσταση που περιγράφει το άρθρο 900, παράγραφος 1, στοιχείο ξ', του κανονισμού 2454/93, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1, σημείο 29, του κανονισμού 3254/94.

Schintgen

Kapteyn

Ragnemalm

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 11 Νοεμβρίου 1999.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος του έκτου τμήματος

R. Grass

J. C. Moitinho de Almeida